

**YÜKSEKÖĞRETİM
TALEBİNİN KARŞILANMASI
İÇİN**

**KAYNAK ARAŞTIRMA SONUÇ
RAPORU**

2005

OLGUNLUK SINAVINI VEREN HER LİSE MEZUNUNUN DİLEDİĞİ DALDA BİR YÜKSEKÖĞRETİM GÖREBİLMESİ İÇİN

DEVLETİN DESTEĞİ VE KORUMASI ALTINDA GEREKLİ PARASAL KAYNAKLARIN TEMİN YOLLARININ ARAŞTIRILMASI

Türkiye 50 yıldan beri vatandaşların yükseköğretim talebini karşılayamıyor. Bu yüzden ülkeyi çağdaş uygarlık düzeyine taşıyacak kadroları yetiştiremedik. Yarım asırdan beri artarak devam eden kalkınma hızlarımız, batıdaki komşularımızı yakalamaya yetmedi. Beklenenin tam aksine ileri ve kalkınmış ülkelerle aramızdaki mesafe giderek açılıyor. Uygarlık yarışında, üyesi bulunduğumuz OECD ülkeleri ile karşılaştırdığımızda, geri kalmakta olduğumuzu açıkça görebiliyoruz. (Ek.1)

Ülkemizin geri kalmışlığı, ovalarımızın, ormanlarımızın, tarlalarımızın, taşımamızın ve toprağımızın geri kalmışlığından değil; insanlarımızın gereği kadar eğitilmemiş olmalarından kaynaklanmaktadır. Birleşmiş Milletlerin her yıl temmuz ayında yayınlamakta olduğu, ülkelerin kalkınmışlık derecelerinin sıralamasında, alt sıralarda yer aldığımız görülüyor. Kendi içimizde elde ettiğimiz % 5'lik, bazen de % 10'luk kalkınma hızlarından dolayı bunu fark edemiyorsak, Birleşmiş Milletlerin UNDP raporlarında, bütün dünya bizim evrensel kalkınma yarışında sürekli olarak gerilemekte olduğumuzu görmektedir.

B.M. uzmanları, ülkelerin kalkınmışlık derecesini o ülkedeki insanların yaşam biçimlerinden aldıkları üç kritere göre saptamaktadırlar;

- *Yaşam süreleri,*
- *GSMH dan kişi başına düşen pay,*
- *Her kademedeki okullaşma oranları.*

Bilimsel ve istatistiksel veriler, okullaşma oranları yükseldikçe, kişilerin yaşam sürelerinin ve gelirlerinin artmakta olduğunu açıkça göstermektedir.

***Bu güzel dünyada AB ülkeleri vatandaşlarından 10 yıl daha az yaşıyoruz.
Onlardan 7 kez daha az kazanıp, 6 kez daha az tüketiyoruz.
Aradaki fazla tüketimi borçlanarak kapatıyoruz.***

Türk halkı bu gerçekleri güçlü sezgileri ile kavradığı için, 25 yıldan beri üniversite kapılarını zorlamaktadır. Devletimizin sürekli açık veren dar bütçesi; aydınlanmak, zenginleşmek ve iyi yaşamak isteyen vatandaşların talep ettiği okulları kurmaya yetmediği için, Türkiye çareyi otuz yıl önce **üniversite önüne ÖSS barajını** koymakta bulmuştu.

ÖSS barajının arkasında yığılan gençlerin sayısı iki milyona yaklaşınca, ikinci bir ön baraj olarak, lise giriş ve çıkışta olgunluk sınavları gündeme geldi.

Yükseköğretime geçişte yığılmaların, ÖSS sonuçlarına göre öğrencileri rastgele yerleştiren, ruhsuz, idraksiz, bilgisayarın mekanik seçme ve yerleştirme kararlarının isabetsizliğini (Ek.2) ye bakarak görebiliyoruz. İlk beş tercihe göre yerleştirilenlerin oranı oldukça düşük. Öğrenciler 24 tercihten hangisinin isabet edeceğini tahmin edememektedirler. Genelde tercihler boş çıkarken, isabet edenlerde çok fazla memnuniyet yaratmamaktadır.

Yerinden memnun olmayanlar kaydını yaptırmayarak, bir sonraki yıl şansını tekrar denemek üzere dershaneye devam etmeyi tercih etmektedirler.

2004 yılında ÖSS'ye girenlerin yalnız % 40'ı lise son sınıf öğrencisi, % 66'sı eski mezunlardan olup, sınava ikinci ve daha çok kez girenlerden oluşuyor. Geri kalan % 4 ise yükseköğrenimi bitirdiği halde, kendisine uygun bir bölümde öğrenim görebilmek için bir kez daha sınava girenlerden oluşmaktadır.

Bilgisayar öğrenciyi görmüyor, ne istediğini ve düşündüğünü sormuyor, yaşadığı yeri dikkate almadan, ona; *Sen Erzurum'da ziraat oku ve ziraat mühendisi ol*” diyor. Oysaki o, İzmirli’ idi ve Ege Üniversitesinde iktisat okumak istiyordu. Ziraat Mühendisliği son tercihi idi, ama Erzurum değildi.

Çağımız bilim ve teknoloji çağı; Buna İletişim veya bilişim çağı da diyebilirsiniz, böyle bir çağda gençlerimizi talep ettikleri yükseköğrenimden mahrum edemeyiz.

Lise mezunu, bu çağda vasıfsız düz işçidir. Henüz girişimcilik ruhu kazanmamış, hiçbir meslek ve sanat sahibi olamamıştır.

Lise mezunlarının % 70 i, daha ileri bir eğitim olanağı bulamadığı için işgücü kalitemiz her yıl biraz daha gerileme sürecine girmiştir.

Bu sıkıntılara, yükseköğretimdeki kontenjanların yetersiz olması yüzünden maruz kalıyoruz. Arz talebi karşılamıyor. Sürekli açık veren devlet bütçesi ile arzı büyütüyoruz.

Devletimiz bütçesinden en yüksek payı eğitime ayırdığı halde, talep yine karşılanamıyor.
(Eğitime ayrılan payın, GSMH oranlanması yanıltıcıdır. Çünkü eğitime GSMH dan pay ayrılmıyor, Eğitime devlet bütçesinden pay ayrılıyor)

T.C. Gelirinden eğitime ayrılan pay % 17 dir. kişi başına 200 \$ düşüyor.
AB Ortalama “ “ “ % 12 “ “ “ 1000 \$ “

Bu fark bütçemizin küçük olmasından kaynaklanıyor. Nüfusları yaklaşık Türkiye kadar olan dört AB ülkesi; Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya'nın, bütçe gelirleri ile eğitime kamu bütçesinden ayrılan paranın oranlarını, ve eğitim giderlerini karşılaştırdığımızda aradaki farkın çok büyük olduğunu hemen görüyoruz..

Ülkeler	Bütçe Gelirleri Milyar €	Eğitim payı Oran %	Eğitim giderleri Milyar €	Nüfus Başına €	Öğrenci Başına €
Almanya	954	10	91	1.101	7.281
Fransa	826	10	83	1.394	5.980
İngiltere	697	11	75	1.250	6.887
İtalya	614	10	63	1.099	4.977
Türkiye	62	23	14	200	725

1999-2000 yılları arasında, AB ülkelerinin kamu eğitim harcamalarının hepsinin teker, teker T.C. genel bütçesinden fazla olduğunu görmek için (Ek.3) e bakmak yeterlidir.

İtalya 63, İngiltere 75, Fransa 83, Almanya 91 milyar €'yu kamu bütçesinden eğitim için harcıyor. Türkiye'nin genel bütçesi ise sadece **62 milyar €**. Bu iç karartıcı durumu görmek bizi yeise düşürmemeli, aksine çare arama sürecine sokmalıdır. Üzerinde durulduğu takdirde çarenin çok uzağımızda olmadığını da hemen görebileceğiz.

Türkiye'nin geliri neden az?

Tarım; verimsiz, **sanayi;** vergi oranları ile enerji maliyetleri yüksek olduğundan gelişmiyor, **turizm sektörü;** yetişkin eleman olmadığından düşük fiyatla satılıyor, kapasite artırılamıyor. **Madenlerimizi** ülke yararına çalıştıracak uzman elemanlarımız olmadığından, katma değer yaratmadan, ham olarak ihraç ediyoruz. Bu nedenlerle devletin vergi geliri oldukça düşük.

Bazı Ülkelerde Kişi başına Düşen Vergi Geliri; (2002 yılı, \$)

Hollanda	10.167	Fransa	10.331
İngiltere	9.444	Belçika	10.980
Almanya	8.668	İtalya	8.699
Portekiz	3.987	İspanya	5.752
Yunanistan	4.363	Türkiye	822

OECD ülkeleri arasında en az vergi geliri olan, Portekiz ile Yunanistan'ın yıllık vergi geliri bizden beş kat fazla. OECD ülkeleri vergi geliri ortalaması ise, bizden 10 kat daha fazla. (Ek.4) de son yıllarda, bazı Avrupa ülkeleri ile, Türkiye'de eğitim harcamalarının karşılaştırılması görülüyor. Kamu bütçesinden eğitime her yıl daha fazla pay ayırdığımız halde, kişi başına eğitim harcamalarında, AB'nin gerisinde kaldığımız ve zamanın lehimize çalışmadığını aramızdaki mesafenin giderek büyüdüğünü burada da görmekteyiz.

Dünyanın başka yerlerinde neler oluyor:

Bugün dünyanın en uygar ve ileri ülkeleri Pasifik okyanusu kıyılarında bulunuyor. İleri teknoloji ve yeni buluşlar, artık Avrupa'da değil ABD ve Uzak Doğuda üretiliyor. Bu nedenle Japonya, Çin, ABD ve ona yakın olan İngiltere'yi eğitim finansmanı yönünden örnek alabiliriz.

ABD : Kuruluşundan beri, kamu ve özel üniversiteleri, bânı farklar olsa da paralıdır.
İngiltere : 1997 den beri yükseköğretim her kes için paralıdır. Parasız eğitim olamaz diyorlar.
Japonya : 1949 dan beri kamu ve özel üniversiteler paralıdır. Maliyet üzerinden alınıyor.
Çin : 1995 itibaren paralı sisteme geçti.

Bazı ülkelerde kamuda yükseköğretim ücretleri;

Ülke	Öğrenim ücreti;\$	Ülke	Öğrenim ücreti;\$
Avustralya	3.300 – 5.500	İngiltere	1000-3000*
Hollanda	2.250 - 3.150	Çin	888

Gelişen teknoloji ve artan talebe cevap vermek için, birçok ülkede sık, sık eğitim reformları yapılmaktadır. Gelişmişlik yarışında önde giden ülkeler, her şeyden önce eğitim kurumlarını geliştirme çabası içine girmiş bulunuyorlar. Eğitim düzeyi yüksek olan ülkeler yabancı öğrencilerden büyük gelirler elde etmektedirler. İngiltere'nin bu konudaki gelirinin yüksek olduğu bilinmektedir. ABD' de okuyan 550.000 yabancı uyruklu öğrencinin ABD ekonomisine katkısı **15 ila 20 milyar doları** bulmaktadır.

* Pound (İngiliz Sterlin'i £)

Türkiye’de eğitim reformları;

Atatürk’ten sonra eğitim reformlarından söz edilmez oldu. 1971’e gelindiğinde askerlerin verdiği bir muhtıra üzerine kurulan reformist hükümetin Eğitim Bakanı Prof. Dr Sabahattin Özbek’in başlattığı eğitim reformu çalışmaları, ancak 1973 yılında sonuçlanarak 1739 sayılı “**Milli Eğitim Temel Kanunu**” olarak yürürlüğe girmişti.

Halen Yürürlükte olan bu kanunun reform niteliğinde iki önemli maddesi vardır;

22 madde : 6-14 yaş arası tüm vatandaşlar için ortaöğretim mecburidir.

38 madde : Yükseköğretim paralıdır.

Reform kanunun bu hayati önem taşıyan, iki maddesini 24 yıl boyunca hiçbir hükümet uygulayamadı. Ancak 1998 yılına gelindiğinde, MGK’nın 28 şubat kararı ile, 22. maddenin gereği yerine getirilerek 6-14 yaş arası, yani 8 yıllık ilköğretim mecburi hale getirildi.

1739 sayılı Milli Eğitimin Temel Kanunu yürürlükte olduğu halde 38. maddesi işletilmiyor. Çünkü halkımız eğitimin paralı olmasını istemiyor. Ama paralı eğitime en çok karşı çıkan, veli ve öğrencilere bu konuda açıklayıcı bilgi verilip, dünyadaki örnekler ve sonuçları gösterilince belirtilen şartlar altında bedelini ödeyerek iyi bir eğitim almaya hazır olduklarını belirtmektedirler.

Askerlerin Muhtırası üzerine, iki yılda hazırladığımız (**Milli Eğitim Temel Kanunu**) reform niteliğindeki bu iki maddeyi 24 yıl boyunca yürürlüğe koymaktan çekinen hükümetlerimizin bizi çağdaş uygarlık düzeyine ulaştıramayacaklarını görebilmeliyiz.

2500 Yıl önce Sokrates şöyle demişti: “***Kendini Bil***”

70 yıl önce Atatürk’ün gösterdiği çağdaş uygarlık düzeyine giden yolu bulmamız için önce, dünyanın neresinde ve uygarlığın hangi etabında olduğumuzu bilmeliyiz.

Uluslar arası kalkınma yarışında **İnsani Gelişmişlik** sıralamasında; 90. sıralarda yuvarlanıp duruyoruz. Yunanistan 23. Bulgaristan 60. Romanya 69. Ukrayna 70. Ermenistan 82. sırada bulunuyor.

Bir düşünür demişti ki;

***“ Kapana kısıldığımızı fark etmedikçe,
kapandan kurtulma çareleri aramayız”***

Bilgisayar ve yeni iletişim araçları kullanımında çok iyi durumda olduğumuzu savunanlar, bu değerlendirmeyi bir önceki yıldaki, kendi durumumuzla karşılaştırarak yaptıkları anlaşıyor. Son yıllarda önemli derecede, her alanda büyüyoruz. Her öğretmene ve her okula bilgisayar verme kampanyaları başarı ile sürüyor.

Evrensel gerçeği görüp çağdaş uygarlık yolundaki yerimizi, saptamak için Birleşmiş Milletlerin Bilgisayar ve teknolojik iletişim araçları kullanımı konusunda yayımladığı rapora ve onu özetleyen haritaya bakmamız gerekiyor. (Ek:7)

Kullanım çokluğuna göre derecelere ayrılan ülkeler, üç ayrı renkte gösterilmiş, Lider ülkeler koyu mavi, aday ülkeler mavi ve yeni gelişen ülkeler ise açık mavi ile renklendirmiş. Birde

standart dışı ülkeler var, onlar da beyaz bırakılmış. Afrika'da mavi bulaşmış yerler varken, Büyük Sahra baştan başa beyaz bırakılmış. Mısır, İsrail ve Suriye açık mavi iken, **Irak, Türkiye ve Rusya beyaz. Yani Standart dışı. !**

Dört yıl önce Hindistan üniversitelerinde, Bilgisayar üretim ve yazılım konusunda inceleme yaparken, bize şu bilgiyi vermişlerdi;

“Alman Hükümeti hızla gelişen iletişim araçları için gerekli personelin yetiştirilmesinin, masraflı ve zaman alıcı olduğunu dikkate alarak, ucuz iş gücü temini için, Hindistan hükümetine baş vurmışlardı. Yapılan görüşmeler sonucunda, 20 yılda 70.000 bilgisayar uzmanı Hintli personelin, Almanya'da istihdamı konusunda anlaşma yapılmış. Biz Almanya'nın istediği uzmanları yetiştirmeye çalışıyoruz.”

demişlerdi.

Yukarda temas ettiğimiz harita (ek; 5) de görülüyor. Bunu bir ayna gibi kullanarak kendimize aynanın karşısında çeki düzen vermeliyiz.

200 yıl önce İngiltere'de başlayan Sanayi devrimini yakalayamadık. Bu nedenle sanayileşemedik ve sanayi devrimini yapanlara avuç açar duruma düştük. Şimdi dünyada İletişim devrimi oluşum halinde, dünyanın bir çok yerinde kendini gösterdiği halde henüz ülkemize uğramadı. etrafımızda hemen yer yerde gördüğümüz, bilgisayar ve diğer iletişim araçlarına bakarak yanılığa düşmeyelim. Türkiye 780.000 km². arazisi ve 72 milyon nüfusu ile oldukça büyük bir ülke. Bu büyük ve güzel ülkenin insanlarına yazık olmasın diyoruz. Sanayi Devrimini kaçırdığımız gibi, iletişim çağını da kaçırırsak kendimize olan güveni kaybedeceğimiz gibi dünyadaki saygınlığımızı da kaybederiz. Bunun aydınlık yolu, halkımızın eğitim talebine cevap vermekten ibarettir.

Enflasyon Canavarını yendiğimize göre, ÖSS'yi de kaldırabiliriz.

16. asrın sonlarına doğru, Türk İmparatorluğuna musallat olan, Enflasyon canavarı 350 yıl boyunca toplumumuzu kemirip durdu. 17.yüzyılın şafağında itibaren duraklamaya 18. yüzyıldan itibaren gerilemeye başladık. 19. yüzyılın ortalarından itibaren mali yönetim Avrupalıların eline geçtiği için enflasyon ortalıkta görülmedi. Cumhuriyetin ilk yıllarında da ortaya çıkmadı. O bizi biz de onu unutmuş olduğumuz bir sırada, 1946 da, İMF'nin şartı olarak, zincirlerini kendi elimizle çözdüğümüz Enflasyon canavarı yeniden ortaya çıktı.

Yüz yıldan beri görülmeyen enflasyon canavarı, Cumhuriyetin kuruluşundan 23 sonra, doların Türk lirası karşısındaki değerini 128 kuruştan 280 kuruşa çıkararak CHP hükümetini yalayıp yuttu. CHP'nin meclisteki koltuk sayısı ilk seçimde 30 a düştü.

Bu tarihten sonra bu canavar, yakamızı bir daha bırakmadı. Yaklaşık 12 yılda bir devalüasyon yapmak zorunda bırakılan hükümetler, ilk seçimde tasfiye edildiler, direnenler Askeri darbe ile işbaşından uzaklaştırıldılar.

2002 yılından itibaren yeniden zincire vurulan Enflasyon canavarı artık ortalarda görünmüyor. Halkımız rahat bir nefes almaya başladı. Enflasyonun açtığı yaralar kapanmaya başladı.

Bu canavarın bir daha ortaya çıkmaması için halkımızı, çağdaş ileri ülkeler ayarında eğitmeliyiz. Bunun yolu da çok kolay ve basit: vatandaşların eğitim talebini karşılayacak kadar eğitim arz etmeliyiz. Bu konuyu ele almadan önce, dünyada eğitimin finansmanı için neler yapıldığını görelim.

ABD ve İngiltere’de Yükseköğrenimin Finansmanı:

Yükseköğretimin Finansmanı için bize en iyi örnek olabilecek, ABD ve İngiltere’deki uygulamalara yakından ve özet olarak bakalım;

* **İngiltere (U.K):** Daha önceleri kıta Avrupa’sında olduğu gibi, İngiltere’de Yükseköğretim parasızdı. 1997 yılı seçimlerinde, İşçi Partisi eğitimi ön plana çıkararak, tanıtımını yaptı. Seçimi kazanırsak çocuklara daha iyi bir eğitim vereceklerini vaat ettiler.

Seçimi kazandıktan bir ay sonra yayınladıkları bir raporla (Dearing Raporu), parasız yükseköğretim devrinin kapandığını ilan ediyorlardı. İngiliz çocuklarının dünya ile rekabet edebilmesi için, onların daha iyi eğitilmesi ve bunun için de para gerektiğini bildiriyorlardı. İyi bir eğitim için devletin bütçesi yetmediğinden herkesin para ödemesini istiyorlardı.

İşgücünün kalitesini yükseltmek amacıyla 1989 den başlatılan yükseköğretimde okullaşma oranının artırılması kampanyası, 1995’e gelindiğinde öğrenci sayılarında % 70 bir artış sağlamıştı. 1989’da her altı gençten biri yükseköğretime yönelirken, bugün bu sayı, her üç gençten birine yükselmiştir. Devamlı olarak yükseköğretim mezunlarının, genel nüfus içindeki payının artırılması yönünde çalışılmaktadır.

Yükseköğretime olabildiğince fazla öğrenci çekmek ve eğitim kalitesinin yükseltilmesi hedefine ulaşılabilmesini sağlamak amacıyla, gerekli paranın temini için öğrenci velilerine başvurulmuştu.

Her öğrencinin 1000 pound ödemesinden başka, mali durumu iyi olan velilerden de katkı payı için yardım istenmişti.

Kimsenin parasızlık nedeni ile eğitimden yoksun kalmaması için, fakirlere devletin borç para vermesi planlanmıştı.

Yıllık geliri 15.000 pound’dan az olanların parasının tamamı, 15.000 ila 35.000 arasında olanlara da azalan oranda borç para veriliyor. 35.000 pound’dan fazla kazananlara borç para verilmiyor. Borç para talep edenlerin gelir durumu incelendikten sonra, gerçekten ihtiyacı olanlara veriyor.

Borcun geri ödemesinin başlayabilmesi için, borç sahibinin gelirinin 10.000 pound’un üzerinde olması gerekir. 10,000’lik barajın üzerinde kalan kısmın % 9’u bir yıllık geri ödeme taksiti olarak ödenir.

1997 yılında “Parasız yükseköğrenim devri kapandı” diyerek her öğrenciden 1000 pound talep edilmişti. Sonraki yıllarda her yıl değişen sistemleri uygulayan İngiltere’nin 2006 yılında, uygulayacağı öğrenim ücretleri ve öğrencilerin kredilendirme sisteminin, ABD ile benzer duruma geldiğini gözlemlemekteyiz.

2006 yılından itibaren üniversiteler, öğrenciden alacakları ücretleri 0 ile 3000 pound arasında olmak üzere kendileri saptayacaklardır. Öğrenciler kredi kurumlarından, öğrenim kredisi ve geçinme için ayrı kredi alabileceklerdir.

Ayrıca devlet gerekli gördüğü dallarda eleman ihtiyacı için karşılıksız burs veriyor.

Parasız yükseköğretim döneminin kapandığını ilan eden ve öğrencilerden 3000 pound'a kadar öğrenim ücreti talep eden, Tony Blair'i İngiliz halkı, bir dönem daha Başbakan olarak görmek istedi. Çünkü: çocuklarına daha iyi eğitim olanakları sunuyordu.

ABD Yükseköğretim öğrencilerinin kredilendirilmesi:

ABD Öğrencilere kredi veren ve muhtaç öğrencilere mali yardım yapan merkezin adresi ; <http://www.salliemae.com/> dır. Buradan özetleyerek aldığımız bilgiler şöyledir;

- * Lisans ve yüksek lisans öğrencileri, gerekli öğrenim kredisini devletin teminatı altında, bankadan almaktadırlar.
- * Öğrenim süresince kredinin faizini devlet karşılıyor. Öğrencinin okuldan ayrılması veya mezun olması halinde faizi kendisi karşılıyor.
- * Geri ödemeler, mezuniyetten bir yıl sonra başlamakta ve 10 yıllık bir süreye yayılabilmektedir.

STAFFORD kredileri; Bu krediyi öğrenci veya ailesi kefilsiz olarak alabiliyor. Kefil gösterildiğinde faiz daha düşük oluyor. Devletin kefilliği sadece borcun faizi ile sınırlıdır.

Kefilsiz kredide; İlk yıl için 2.600 \$, 2.yıl 3.500 ve daha sonraki yıllar 5.600 kadardır.

Faizler şöyle hesap ediliyor: Öğrenim devam ederken ; 91 günlük Hazine Bonusu faizi + 1.7
Mezuniyetten sonra “ “ “ “ + 0.6

Öğrencinin aldığı kredi yetersiz görülüyorsa aile, ihtiyaç belgesi getirerek ayrıca borç alabiliyor; Aileler, bankalar, kredi kurumlarından, mevduat ve borç veren kurumlardan her zaman ihtiyaç kredisi alabiliyorlar. ABD'de yükseköğretim kamuda ve özel vakıf üniversitelerinde paralıdır. Eyalet dışından gelenler gerçek öğrenim bedeline ödüyorlar.

Türk Yükseköğretimin Finansmanı:

Türkiye üniversitelerinin gelirleri, yukarda gördüğümüz ABD ve UK üniversitelerine göre çok kısıtlıdır. YÖK bütçesinin gerçekleşmesini bir örnekle somut olarak görebiliriz;

	2003 toplam geliri	
	<u>Milyon YTL</u>	<u>Oranı %</u>
* Hazineden	3.346	55
* Döner Sermayeden	2.364	39
* Diğer	97	2
* Öğrenci Katkı payı	246	4
	<u>6.053</u>	<u>100</u>

- a) Hazineden gelen tahsisatın ¼ ü yatırıma ayrılmakta, kalanı cari harcamalara gitmektedir.
- b) Döner sermaye gelirinin yarısı, araştırma, diğer yarısı da araştırma yapanlara ödenmektedir.
- c) Katkı payının % 75 i Öğrencilerin, beslenme, sağlık ve diğer sosyal giderlerine sarf edilir.

Eğitim Reformu İçin, Önce Finansal Reform:

Son yıllarda liselerden mezun olanların sayıları yılda % 4 kadar artmaktadır. Bu artış nüfus artış hızının çok üzerindedir. ÖSS ye başvuranların öğrenim durumları şöyledir.

Lise son sınıf öğrencisi	% 35
Daha önce kazanamayan	% 44
Kazanmış olanlar	% <u>21</u>
	100

Liselerden 620.000 öğrenci mezun olurken, sınava başvuranların sayısı bunun üç katını aşarak, iki milyona yaklaşıyorsa, bu sınavın sorgulanması gerekir. En başta, öğrencilerin diledikleri programlarda okuma imkanını elde edemedikleri gerçeği ortaya çıkıyor. Otuz yıldan beri Türk gençliğinin önünde bir engel oluşturan ÖSS den hiçbir kesim memnun değil. Her yıl, sınavdan hemen sonra, bir tartışma ortamı başlatarak gelecek yıl nasıl daha iyi bir giriş sınavı hazırlamalı arayışı içine giriyoruz.

Sınavın şeklini değiştirmekle kimsen bir kazancının olmayacağını önceden anlamamız gerekir. Çünkü; sorun olan sınavın biçimi değil, yükseköğretimdeki kapasitenin yetersizliğidir. Öğretim elemanı azlığıdır. En temeldeki doğru parasızlıktır.

Nasıl daha adil ve iyi bir ÖSS tasarlamaya çalışmamız asla sonuç vermeyecektir. Bunun için en kestirme yol, ABD'nin eskiden beri uyguladığı ve İngiltere'nin 1997 den beri kabul ettiği yükseköğretim finansman biçimini kabul etmekten başka yol yoktur.

Türk gençlerinin talep ettiği yükseköğretim kurumlarını oluşturamadığımız için, çocuklarımız yurt dışında okuma olanakları aramaktadırlar. Sovyetlerin dağılmasından sonra bağımsızlıklarını kazanan Orta Asya Türklerinin Türkiye'de okuma taleplerine de cevap veremedik.

ABD Miami Üniversitesi Profesörlerinden, Dr. Nejat Vezirođlu bu konuda şu bilgileri vermişti;

“Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra, Amerika'dan görevli olarak gittiğim orta Asya Türk devletlerinden şöyle bir talep alarak sevinmişim;

“Biz eskiden çocuklarımızı ileri ve iyi bir eğitim görmeleri için, Moskova'ya ve Sen Petersburg'a gönderiyorduk. Bundan sonra İstanbul'a ve Ankara'ya göndereceğiz.”

diyerek, Türkiye'ye bağlılıklarını belirtiyorlardı. Dört yıl sonra ikinci kez gittiğimde “Biz çocuklarımızı Türkiye'ye göndermeyi düşünürken, Türkiye'den bizim üniversitelerimizde okumak istediğini bildiren o kadar çok mektup alınca şaşırıp kaldık. Türkiye'de üniversite yok mu? diyorlardı.”

Gerçekten Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra oluşan bağımsız devletlerde, bugün ÖSYM tarafından gönderilen 4.440 yükseköğrenim öğrencisi bulunuyor.

Uzun yıllar Sovyet yönetimine bağlı kaldığı için ana dili Türkçe'yi unutmaya başlayan orta Asya Türklerinin Türkiye'de okuma ve Türkçe öğrenme taleplerine cevap veremememiz çok acı. Dahası, Yükseköğrenim talebini karşılamayan Türkiye, öğrencilerini oralara gönderirken Rus dilinde eğitim göreceklerini ayrıca, Türkiye'de mecburi olan, Türk Devrim Tarihi ve Türkçe derslerini göremeyeceklerini hesaba katmamaktadır.

2004-2005 öğrenim yılında, yurt dışında yükseköğrenim gören 20.531 özel öğrenci var. Dünya Bankası verilerine göre, ABD’de yükseköğrenim gören 15.000 Türk öğrenci bulunuyor. Bunların ABD ekonomisine yaptığı yıllık katkı 806 milyon dolar, yani 2001 yılı YÖK bütçesinin % 75 düzeyinde bir miktar. Bu durumda Türkiye, yükseköğretim hizmetinin bir kısmını ithal eden ülkedir.

Yükseköğrenim peşinde olan Türk ailelerinin, yurt dışı eğitime ödedikleri paralardan, daha fazlasını da çocuklarının yükseköğrenim umutları için dersanelere ödemektedirler.

Yükseköğretime başvuranlarla, yerleştirilenler arasındaki makas giderek büyümektedir. (ek,6) Bu olumsuzlukları düzeltmek için önce finansal reform yapmamız kaçınılmazdır.

Yürürlükteki Yükseköğretime Giriş Sisteminin Eleştirisi.

Kamuoyundan gelen eleştirilere karşı daha adil ve kalıcı bir sınav sistemi bulabilmek amacıyla, ÖSYM’nin sık, sık başvurduğu değişikliklere rağmen, ÖSS sisteminden, bu güne kadar, ilgili hiçbir kesim memnun olmadı. Memnun olmayanlar ve görüşleri şöyle:

Lise öğrencileri; Bu sınav lise öğrencilerinin korkulu rüyası, birçok lise son sınıf öğrencisi, sınav öncesi doktordan rapor alarak dersanelere gidiyor, özel öğretime koşuyor, yinede barajı aşma şansı yüzde otuzdan az. Her dört öğrenciden üçü, elenip kendi kaderine terk ediliyor, ancak biri yükseköğrenimde okuyacak bir bulabiliyor. Dualar, adaklara rağmen kazanamayıp depresyona giren hatta intihar edenler kamu oyunu günlerce meşgul etmişti.

Yükseköğrenim öğrencileri; genelde ÖSYM’nin yerleştirdiği, öğrenim dalından memnun kalmamaktadırlar. ÖSYM’nin yerleştirildiğini ilan ettiği öğrencilerden yaklaşık yüzde onu, yerini beğenmediği için kaydını yaptırmamaktadır. Bu yüzden her yıl önemli oranda kontenjan boş kalmaktadır.

Veliler; Çocuklarının önündeki bu engeli aşabilmeleri için her türlü masrafı yapmaya hazır olarak arayış içinde didinip durmaktadırlar.

Üniversiteler; Bu sistemden memnun değiller. İleri ülkelerde olduğu gibi, üniversitenin özerkliğine uyum için öğrencileri kendilerinin seçip alması gerektiğini ileri sürmektedirler. ÖSS Üniversite özerkliği ile bağdaşmıyor. Ayrıca, büyük oranda elenerek gelen öğrencilerin kalitesinden de memnun değiller.

M.E.B. ÖSS’nin Lise müfredat programlarına uygun yapılmadığından yakınmaktadır.

Basın; Sınavın adil olmadığı görüşünde. Lise müfredat programına uygun yapılmadığı için çocukları dersanelere gitmeye yönlendirmektedir. Fakir ailelerin çocukları özel ders alamadıkları ve dershaneye gidemedikleri için, yükseköğrenime devam edemiyorlar.

Kamuoyu; Çocuk sahibi aileler ÖSS’den yakınırken, bazıları da; Her kesin Üniversite mezunu olmasına gerek yok, sınavda başarısız olanların hayatlarını kazanabilecek kısa kurslardan geçirilmesini önermektedirler.

YÖK Yasasının Sınavla ilgili maddesinin eleştirisi;

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45 maddesi;

* *“Yükseköğretime giriş sınav sonuçlarının değerlendirilmesinde, adayların ortaöğretimdeki başarıları dikkate alınır”* diyor.

- * Birbirleri ile yarış halinde bulunan ortaöğretim kurumlarının objektif not değerlendirmesi yapmalarını beklemek olmak zor. Mezuniyetten sonra yapılacak (ODS) Ortaöğretim Değerlendirme Sınavı ile, ortaöğretimdeki gerçek başarının sağlanması daha adil bir yoldur. Bu sistem ABD ve UK uygulanmaktadır.

* *“Ortaöğretime birincilikle bitiren adaylar kendileri için ayrılan kontenjanlara tercih ve puanlarına göre yerleştirilir.”* Hükmüne rağmen tamamı alınamıyor.

- Her yıl binden fazla lise birincisinin ÖSS de barajı aşmak için yeterli puan alamadıklarından üniversiteye giremedikleri gerçeği, liselerde yapılan değerlendirmelerin güvenilirliğini sarsmaktadır.

* *“Yükseköğretim kurullarınca düzenlenen esaslara göre, belli sanat dallarında üstün kabiliyetli olduğu tespit edilen öğrenciler yükseköğretim kurumlarına alınabilirler”*

- Bu durum yükseköğretim kurumlarının kapılarını biraz aralamaktır. Üniversitelere verilen, bu öğrenci seçme yetkisi, genişletilerek yükseköğretimin tüm girişlerinde geçerli hale getirilerek, üniversitelerin kendi öğrencilerini kendilerinin seçmesi sağlanmalıdır. Üniversite özerkliği bunu gerektirmektedir.

ÖSS Sisteminin eleştirisi;

- *Adil değildir; bu sınavda başarılı olmak için, dershaneye gitmek veya özel ders almak gerekiyor. Fakir öğrenciler dershaneye devam edemedikleri için, yükseköğretime girememektedir. Ama onların babalarının ödediği vergi ile, durumları daha iyi olan ailelerin çocukları okumaktadır.*
- *ÖSYM'nin yerleştirme sonuçlarından büyük bir çoğunluk memnun değil. Bu nedenle sonraki yıllarda tekrar sınava girerek istediği dalda okumak isteyenlerin oranı, yüzde 65 dir. Bu yüzden öğrencilerimiz mutsuz.*
- *Bu sınav başarılı, bilgili ve yetenekli öğrencilerin hepsini değil, yükseköğretimdeki kontenjanlara yetecek öğrenciyi seçip almaktadır.*
- *Her yıl liseden mezun olanlardan, yükseköğrenim görmek isteyenlerin ancak yüzde otuzu kabul edilmektedir. Bu süreç devam ettikçe iş gücü kalitemiz giderek daha çok zayıflamaktadır.*

- *DİE'nin 2003 den önce yayınladığı raporlarda en iyi istihdam edilenlerin, yükseköğrenim görenlerle, okuryazar olmayanlar olduğu belirtiliyordu. En yüksek işsizlik oranı lise mezunları arasında idi.*
- *ÖSYM otuz yıldan beri bu sınavı yaparak, sınav uzmanı bir kurum haline gelmiştir. ÖSYM her yıl daha iyi sınav yaparak amacına ulaştığını kabul etmektedir. Ama bir gün, bu sınavı yaparken, eleyip saf dışı bıraktığı, gençlerin geleceğini kararttığını düşünmedi. Bu kadar büyük oranda bir elemanın ülke ekonomisine zararı olup olmadığını da hesaplamadı.*
- *Diğer ülkelerdeki, ortaöğretimi değerlendirme veya seviye tespit sınavlarından ne kadar fire verildiğini araştırıp ortaya koyan ve bizdeki, yüksek firenin yok edilmesi gerektiğini düşünen de olmadı.*

Kredi ve Yurtlar Kurumu;

Kredi ve Yurtlar Kurumunun, yürürlükteki kanunu 1960 ihtilalinden sonra bir tepki yasası olarak, acele ile hazırlanmış ve 1961 yılında yayınlanmıştı.

Yasanın dikkati çeken yönlerinden birincisi, verilen kredilerden faiz alınmaması hükmüdür. Yüksek enflasyon döneminde faiz tahakkuk ettirilmediği için, ana paralar eriyip gitmiştir.

35 yıl sonra 1996'da bir düzenleme yapılarak, öğrencilere verilen kredilerden, toptan eşya fiyat endeksine göre faiz alınmasına başlanmıştır.

Kurumun gelirinin % 90'nı kamu bütçesinden, diğer % 10'luk kısmı kanuni kesintiler ve kurumun diğer gelirlerinden oluşmaktadır. **Hazineden gelen tahsisatın yarısına yakın bir kısmı cari giderlere harcanmaktadır.**

2001-2004 yılları bütçe gerçekleşmesi; gelirim 1/3 ü cari giderler, 1/3 ü kredilere, diğer 1/3 ün ise yatırımlara harcandığı görülüyor.

Kuruluş kanununun 22. maddesi; "Bütün yurtlar işletilmek üzere üniversitelere devrolunur" dediği halde, kanunun bu hükmü yerine getirilmemiştir.

Kuruluş kanununun 17 maddesinde ki, krediyi zamanında geri ödemeyenler için 6183 sayılı yasa gereğince işlem yapılacağı hükmü çağdaş düşüncelere uygun düşmemektedir.

Kredi Yurtlar kurumunun 2004 yılı bütçesi aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir;

Kurumun gelirleri	Milyon YTL	%	Giderleri		%
Hazineden	834	81	Cari harcamalar	270	25
Kesintilerden alınan pay	34	3	Yatırım harcamaları	70	7
Kredi Tahsilatı	30	3	Kredi ödemeleri	582	54
Diğer gelirler	2	0	Katkı kredisi	94	8
Faaliyet gelirleri	127	13	Yedek akçe	50	6
Toplam	1.028	100		1.066	100

Yönetim biliminde dünya lideri olan ABD, öğrencilere kredi verme işini, bu konunun uzmanı olan bankalara ve kredi kurumlarına bırakarak kendi asli işine bakmaktadır. İMF benzer konularda hükümetimize uyarılarda bulunarak, gereksiz kurumların tasfiyesini önermektedir.

Kredi Yurtlar Kurumunun işletmekte olduğu yurtları yasanın 22. maddesi uyarınca üniversitelere devretmesi, kredi verme işleminin de iptal edilerek, öğrencilerin bankalardan ve diğer kredi kurumlarından, öğrenim ve ihtiyaç kredisi almaları için ABD'deki gibi bir sisteme geçilmesi kaçınılmazdır.

Kredi ve Yurtlar Kurumu kanunla kendisine tahsis edilen 600 Milyon Lira sermayeyi tüketmiş durumdadır. Kurum sermayesini ve mal varlığını değerlendirmeyi hiç düşünmemiştir. Devletten gelen tahsisatları öğrencilere verirken yüzde otuz beşini kendi cari hizmetlerine sarf ederken hiçbir zaman maliyet hesabı yapmamıştır.

34 yıl süre ile 1996 yılına kadar faizlerin % 300'leri aştığı zamanlarda dahi, verdiği kredilerden faiz almayı düşünmemiştir.

1997 tarihli kurum verilerine göre, kurum öğrenciden alacağı 13 Trilyon YTL yi aşmıştır. Kıt kaynakların değerlendirilmesi bakımından, kurumun tasfiyesi kaçınılmazdır.

Dershaneler;

2004 yılı verilerine göre Türkiye'de 2.876 dershaneye 735.540 öğrenci devam etmektedir. Ortalama dershane ücreti 3000 YTL kabul edilirse, öğrenciler yükseköğretime girebilmek umuduyla **dershanelere her yıl en az, 2.200 milyon YTL ödüyor. YÖK bütçesinin % 56 sı kadar!**

Dershanelerin varlığını, iki nedenle açıklayabiliriz. ÖSS soruları, ortaöğretim müfredat programlarından farklı olduğundan, öğrenciler dershaneye gitmeyi okullarına tercih etmektedirler. Yükseköğretim kontenjanları talebi karşılamadığından, açıkta kalma korkusu ile dershaneye koştukları halde, Liseden yeni mezunların % 70 i açıkta kalmaktadır.

1962 yılına gelinceye kadar ne dershane vardı ne de Üniversitelere giriş için merkezi sınav vardı. Her üniversite bütün dünyada olduğu gibi, her üniversite kendisinin belirlediği yöntemle kendi öğrencisini seçip alıyordu.

1962 yılında ilk kez Ankara üniversitesi, Ortadoğu Amme İdaresi'nin düzenlediği merkezi bir sınavla öğrenci almayı denedi. Öğrenciler on kadar fakülte için tercih yapabiliyordu.

Yükseköğretimdeki kontenjanları genişletilip, yükseköğretim kurumlarına kendi öğrencilerini seçme hakkı tanındığında, öğrenim talepleri büyük çapta karşılanacağından öğrenciler dershaneye devam etme gereği duymayacaklardır. Dershanelerdeki kaliteli öğretmenler de liselere dönerek gerçek fonksiyonlarını yerine getireceklerdir.

Bu durumda: durumları uygun olan dershaneler, birer meslek yüksekokuluna dönüştürülmelidir.

Özet

Kalkınma yarışında, geri kalmamızın nedeni; **Eğitim talebine cevap veremediğimizden,**

Eğitim talebine cevap veremememizin nedeni; **Devletin gelirinin düşük olmasındandır.**

Devletin gelirinin düşük olması; **vatandaşların ve işletmelerin ekonomilerinin güçlü olmaması, ayrıca vergi oranlarının yüksek olması da vergi verenleri özendirmemektedir.**

İşletmelerimizin zayıf olmaları; **Girişimci ve bilgili kadrolarımızın yetersiz olmasındandır. Aktif insanlarımız, dünyanın her yerinde iş bulabiliyor yada kurabiliyor. Bakır, Krom ve Bor madenlerimizi çalıştıracak proje öneren mühendislerimiz azınlıkta. Demir ve Alüminyum entegre tesislerimizi işletmeye talip olacak bir Türk firması çıkmadı.**

Girişimci, aktif ve bilgili kadrolar yetiştirmediğimiz ortada. Eğitim talebine cevap verecek kurumlarımız yeterli değil. Mevcutlar dar bütçe ile kıt kanaat varlıklarını sürdürebiliyor. Evrensel değerlere haiz üniversitelerimiz artık yok.

Türk halkı, kişisel kalkınmanın, iyi ve rahat yaşamanın, toplumda saygınlık kazanmanın yolunun eğitimden geçtiğinin farkında. Bunun için iyi, daha iyi ve daha ileri bir eğitim için üniversite kapılarını zorlamakta.

Birleşmiş Milletler her yıl yayımladığı, raporlarda, (İnsani gelişmişlik) *Human Developmant* değerlendirmesinde üç temel öğeyi baz olarak almaktadır; **yaşam süresi, zenginlik ve bilgi. Bilgi;** her kademede okullaşma oranları ile ölçülmektedir. Aynı zamanda, uzun yaşama ve zenginliğin de amilidir.

Yükseköğretimde okullaşma oranlarını, paramız olmadığı için, nüfus artış hızı ile orantılı olarak yükseltmemiz. Esasında yüksek öğretimizin iki eksikliği var: Derslik ve öğretim elemanı. Bunların da parasızlıktan kaynaklandığı açık.

Para sorununu çözmek için, paranın değerini belirleyen çağdaş düşünceleri benimsememiz gerekiyor. “*Eğitime Ticareti bulaştırmayın*” veya “*eğitimin ticareti olmaz*” gibi geçen asrın söylemlerini terk etmeliyiz. Ticaretin ne olduğunu bilmeyen uluslar dağılıp yok olmaktadır. Kapitalizmin modası geçmiş sistem olduğunu savunan, Sovyetler birliği, **kapitalistlere önce borçlandı, sonra ram oldu.**

Yılda 200 Euro harcayarak eğittiğimiz gençlerimizin, bunun 5-10 katı bütçe ile eğitilen AB ülkesi vatandaşları karşısında başarılı olmalarını bekleyemeyiz.

Kıt olan bütçe gelirlerinden en yüksek payı eğitime ayırdığımız halde, (bu parayı tüm eğitim kademelerine dağıttığımız için) etkili bir eğitim veremediğimizi hepimiz biliyoruz. Evrensel anlaşmalar ve Anayasamız gereğince, temel eğitimin, parasız ve mecburi olması gerektiği halde bunu sağlayamıyoruz. İş gücümüzün 10 milyonu okuryazar değil, İlköğretimden katkı payı alınıyor, hem de yükseköğretimde fazla. (Yükseköğretimde % 4, İlköğretimde % 10)

Çağa uyum sağlamak amacıyla yükseköğretimde alınan % 4 lük katkı payı, % 20 ye çıkarılmalı ve İlköğretimden katkı payı alınmasına son verilmelidir.

Ne yapmalı;

Yukarıdaki açıklamalardan çıkan sonuca göre, Türkiye'nin kalkınması için, devletimizin vatandaşların eğitim talebini karşılaması kaçınılmazdır. .

Bilim ve teknolojinin hızla gelişmesine paralel olarak, artan eğitim taleplerini, kamu bütçelerinden karşılanamaması durumu ortaya çıkmaya başladı. Bazı ülkeler özel eğitimi özendirmeye yönelirken, İngiltere işçi partisi 1997 eğitim talebine çare bulacağını öne sürerek seçimi kazandı. İlk iş olarak parasız yükseköğretim devrinin kapandığını ilan ederek, daha iyi eğitim verebilmek ve çocuklarımızı dünya ile rekabet edecek şekilde yetiştirmek için her kesin öğrenim parasını ödemesini istedi. 1000 £ ile başlayan öğrenim ücreti bu yıl 3000 £ pound'a kadar çıkarıldı. Parasız yükseköğretimden, paralıya geçişten halk memnun olduğu için İşçi partisinin bir dönem daha kalmasını istendi.

Devletimizin bütçesinin İngiltere, Amerika, Çin, Japonya'dan daha iyi olmadığı açık. Türk çocuklarına daha iyi eğitim verilmesi, onları dünya ile rekabet edecek güçte eğitmeleri, başta İngiltere, ABD, Çin ve diğer bir çok ülkede olduğu gibi; eğitim alanların, yani öğrencilerimizin katkılarının işe yarar bir oranda artırılmasına bağlıdır.

Bugün yükseköğretime girmek için, lise mezunlarının % 80'nin dershaneye devam etmekte ve kazanma şansları da % 30 kadardır. Dershane ücretleri ortalama 3000 YTL kadardır.

Öğrencilerimiz dersane yerine 3.000 YTL'yi üniversiteye verdikleri takdirde, yükseköğretime girme şansları %100 olacak ve ayrıca imkan nispetinde dilediği bir dalda ciddi bir eğitim görebilecektir.

Parası olmayanlar ne olacak sorusu akla gelebilir. Esasen bugün geçerli olan uygulamada parası olmadığı için dershaneye gidemeyen öğrenciler yükseköğrenime de girememektedirler.

Yeni sistemde, kimsenin parasızlık nedeni ile eğitimden yoksun kalmaması için, İngiltere ve ABD'de uygulanmakta olan, öğrencilere kredi verme sistemi devreye sokulacaktır.

Yükseköğretime kaydolan her öğrenci, dilediği takdirde, devletin faizlerini ödeme kefaleti altında, katkı payını kendi adına bankalar ve kredi kurumlarından alabilir. Öğrenciliği devam ettiği sürece, faizleri devlet karşılayacaktır. Bu sistemde üniversitelerin eline daha fazla para geçeceği için, üniversiteler derslik sayısını çoğaltacak ve yeterli öğretim elemanı alabilecektir

Türkiye'de geçiş dönemi için uygulamaya bir örnek olarak aşağıdaki plan dahilinde bir dönüşüm ön görülebilir. Öğrencilerimi memnun edecek adil sistem YTL olarak aşağıdadır;

YÖK'ün	2003 yılında gerçekleşen bütçe geliri			2007 için planlanan bütçe gelirleri		
	Bütçe geliri	%	Öğrenci başına	Bütçe geliri	%	Öğrenci Başına
	Milyon YTL		YTL	Milyon YTL		YTL
Hazineden	3.346	55	1.860	4.000	40	2.000
Öz Geliri	2.461	41	1.364	4.000	40	2.000
öğrenciden	246	4	136	2.000	20	1.000
	6.053	100	3.360	10.000	100	5.000

:

Bu uygulamaya geçtikten sonra, fakir ve zengin, hemen her lise mezunu, yükseköğretimde yer bulacağı için dershanelere de gerek kalmayacaktır.

Yükseköğretimde okullaşma oranlarındaki açığımız birkaç yılda kendiliğinden kapanacaktır. (Yükseköğretimde okullaşma oranı bu gün; ABD% 80, AB 60, T.C. 25)

§§§§§§§§§§§§§§§§

2007-2008 yılı öğretim yılından itibaren geçerli olacak yükseköğretime geçiş sistemi;

- 1 – Ortaöğretim değerlendirme sınavı yapılacaktır; (ODS) İngiltere ve ABD’de olduğu gibi.
- 2 – Yükseköğretim kurumları, ortaöğretim başarı derecesi ile ODS sonuçları ve kendilerinin belirleyecekleri metotlarla, öğrencilerini kendileri seçeceklerdir.
- 3 – Yükseköğretim kurumları öğrenim dalına göre alacakları katkı paylarını belirleyerek mart ayında onay için YÖK’e sunacaklardır. YÖK inceleyerek onayladığı öğrenci katkı paylarını mayıs ayının ilk yarısında ilgili kuruma bildirecektir. Yükseköğretim kurumları mayıs ayı içinde, her bölüme alınacak öğrenci sayıları ile katkı paylarını ve öğrenci seçme usullerini ilan edeceklerdir.
- 4 – Öğrenci yükseköğretim kurumuna kabul edildikten sonra, katkı payını dilerse banka veya kredi veren kurumlardan alabilir. Öğrenciliği devam ettiği sürece faizini üniversite öder.
- 5 – Öğrenci aileleri, çocuklarının diğer giderleri için, kefil göstererek kredi alabilirler.
- 6 – Mezuniyetten sonra veya okuldan ayrıldığında, paranın faizi öğrenciye ait olacaktır.
- 7 – Geri ödeme, mezuniyetten üç yıl sonra başlar ve 10 yıla kadar uzayabilir.
- 8 – Başarılı öğrencilere burs verilme prensiplerini üniversiteler kendileri saptayacaktır
- 9 – Başarı burslarının asgari şartlarını M.E.B tespit eder.
- 10 – Bazı eğitim dallarında verilecek karşılıksız burslar YÖK ve MEB tarafından saptanır.
- 11 – Halen yükseköğretimde toplam 14.6 milyon m² kapalı alan bulunmaktadır. Bunun 5.7 milyon m² si eğitim alanı olarak kullanılmaktadır. Öğrenci başına 4.8 m² düşmektedir. Mevcut kontenjanlara yılda 100.000 ilave etmeyi planladığımızda, her yıl 500.000 m² kapalı alana ihtiyacımız olacaktır.
- 12 – 500.000 m² kapalı eğitim alanın maliyeti, Toplu konut idaresinin (TOKİ) verilerine göre, donanımı ile birlikte 150 milyon YTL. den ibarettir. öğrenci kontenjanı 300.000 den 600.000 e çıkarılabilecektir.
- 13 – Örgün öğretime yılda yaklaşık 400.000 öğrenci yerleştirilmektedir. Liselerden mezun olanların sayısı da 600.000 kadar olduğuna göre, en geç üç yıl içinde tüm taleplerin karşılanması mümkün olacaktır.
- 14 – İlk yıl kaydolacak 500.000 öğrenciden (%10 burslular düşüldükten sonra) 1.2 milyar YTL² öğrenim ücreti elde edilecektir.
- 15 – Uygulamanın beşinci yılının sonundan (TOKİ)’ye olan inşaat borcunun kapatılması mümkün olacaktır.

16 - Üniversiteler kapasitelerini genişletirken gelecek yabancı uyruklu öğrencileri de dikkate alacaklardır. Yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenim ücretleri, T.C. vatandaşlarının ödemekte olduğu öğrenim ücretinin 1.5 katı olacaktır. (enaz 4.500 YTL²)

17 – Artırılan 100.000 yeni kontenjan için 3000 öğretim elemanına ihtiyaç vardır. Bunu sağlamanın ilk şartı gerekli paranın bulunmasıdır. Dünya ve Türkiye standartlarında, (ortalama aylıkları 2.500 YTL) yılda 90 milyon YTL ye ihtiyaç bulunmaktadır.

Yeni öğretim elemanlarının bir yıllık maaşları, yeni kayıt olan öğrencilerin katkı payının yüzde 9’undan fazla değildir.

18 – Yeni öğretim elemanı yetiştirmek üzere üniversitelere gerekli para verilerek görevlendir. Yurt dışından Türkiye’de çalışmak isteyen yeterli deneyimli öğretim elemanı davet edilebilir. (1933 de ilk üniversitemizi kuran, 1940’larda Üniversitelerimizin bilimsel temellerini oluşturan Profesörler de yurt dışından gelmişlerdi.)

17 – Dileyen öğrencinin düşük faizli uzun vadeli öğrenim kredisi alabilmesi için. bankalar ve kredi kurumları ile şartları ve sorumlulukları belirten protokoller imzalanır.

Üç yıllık geçiş döneminden sonra sistem oturacak ve üniversitelerimiz, serbest rekabet ortamında, kalite, araştırma ve geliştirme ve patent konularında bir birleri ile yarış halinde olacaklardır. Mezunlarının hayattaki başarıları üniversiteye olan ilgiyi artıracaktır.

Yükseköğretim kurumlarında **yersizlik** ve **parasızlık** nedeni ile kimse, yükseköğretimden yoksun kalmayacağı gibi, öğrencilerin dilediği dalda eğitim görme olanağı da büyük oranda yerine getirilmiş olacaktır.

9 Ağustos 2005

Latif Mutlu

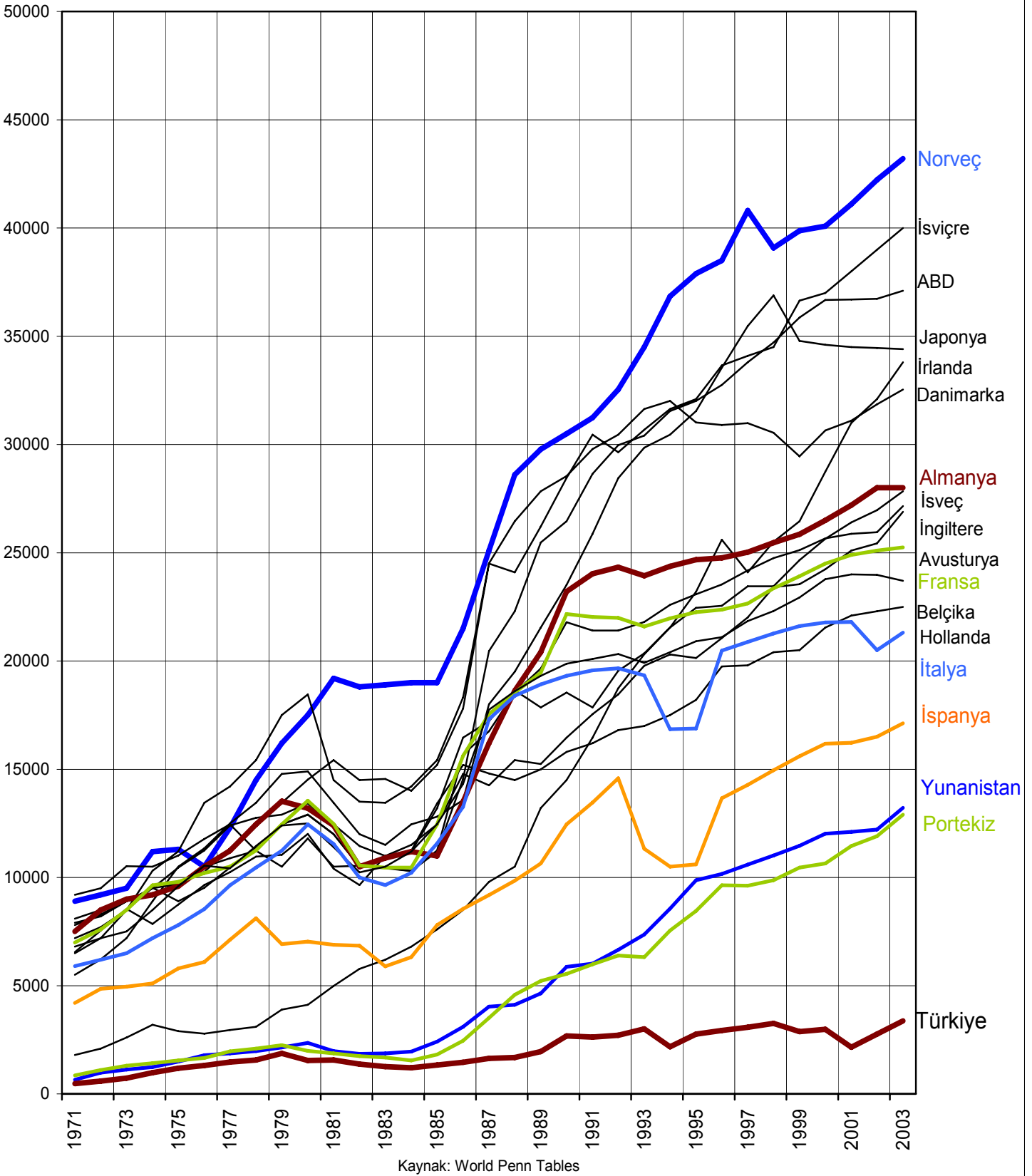
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Kurucu ve Vakıf Başkanı

Ek; 3 grafik
1 cetvel
1 harita

www.latifmutlu.com

OECD ÜLKELERİNDE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN ULUSAL GELİR 1971-2003

ABD Doları

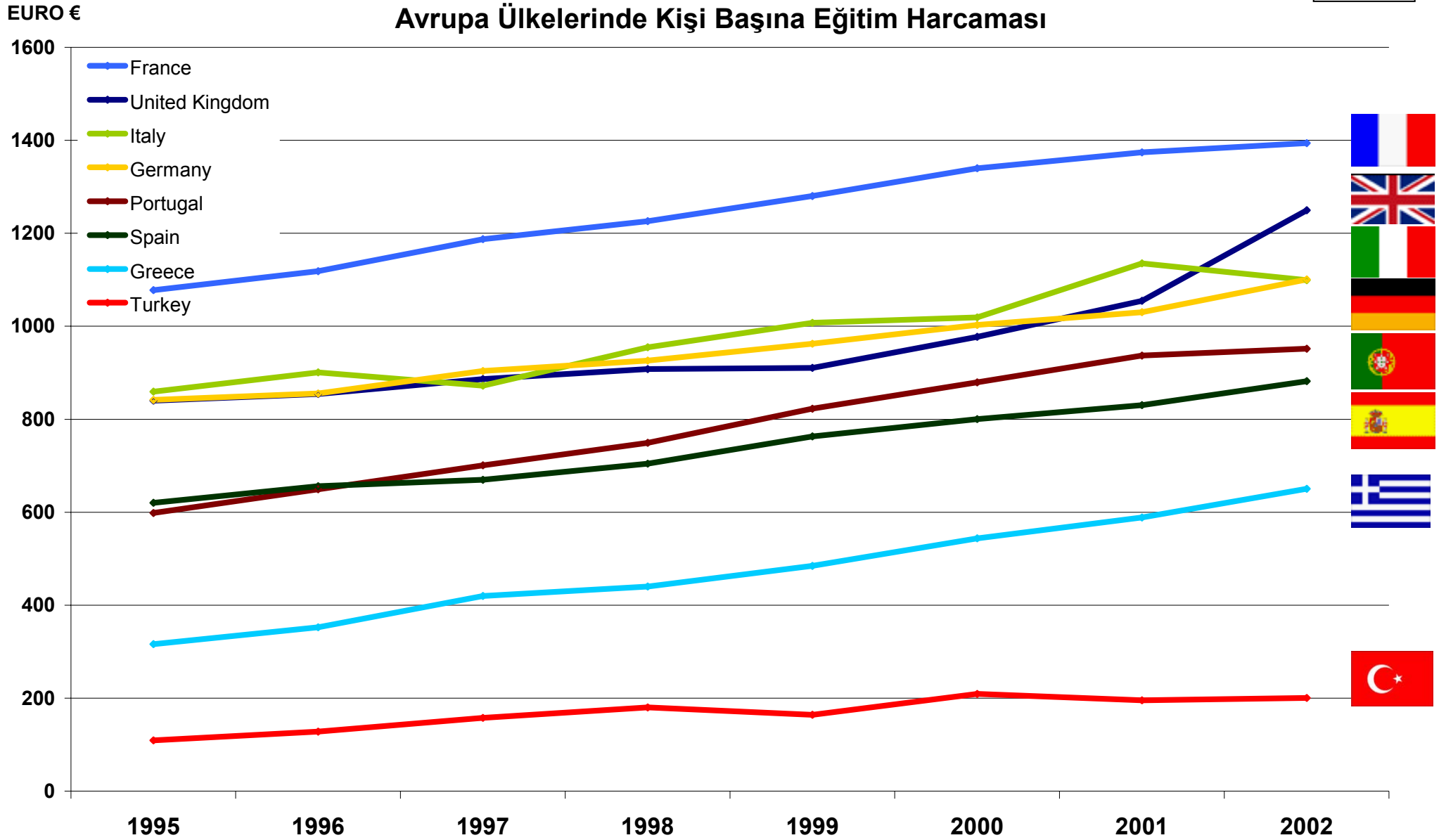
2004 ÖSS Sonuçları

	Değer	Yüzde
Sınava Girmek için Başvuran	1 902 250	100
Sınava girmeyen	58 807	3
Yerleştirilen		
Örgün Öğretim	356 883	18
Açık Öğretim	217 984	11
Toplam Yerleşen	574 464	30
Kayıt Yaptırmayan	210 000	11
Net Kayıt (Örgün + Açık Öğretim)	365 536	19
Sınavsız Geçiş İçin Başvuran	115 422	6
Açıkta Kalan	1 362 485	72

ÖSS için Başvuranların Eğitim Düzeyi

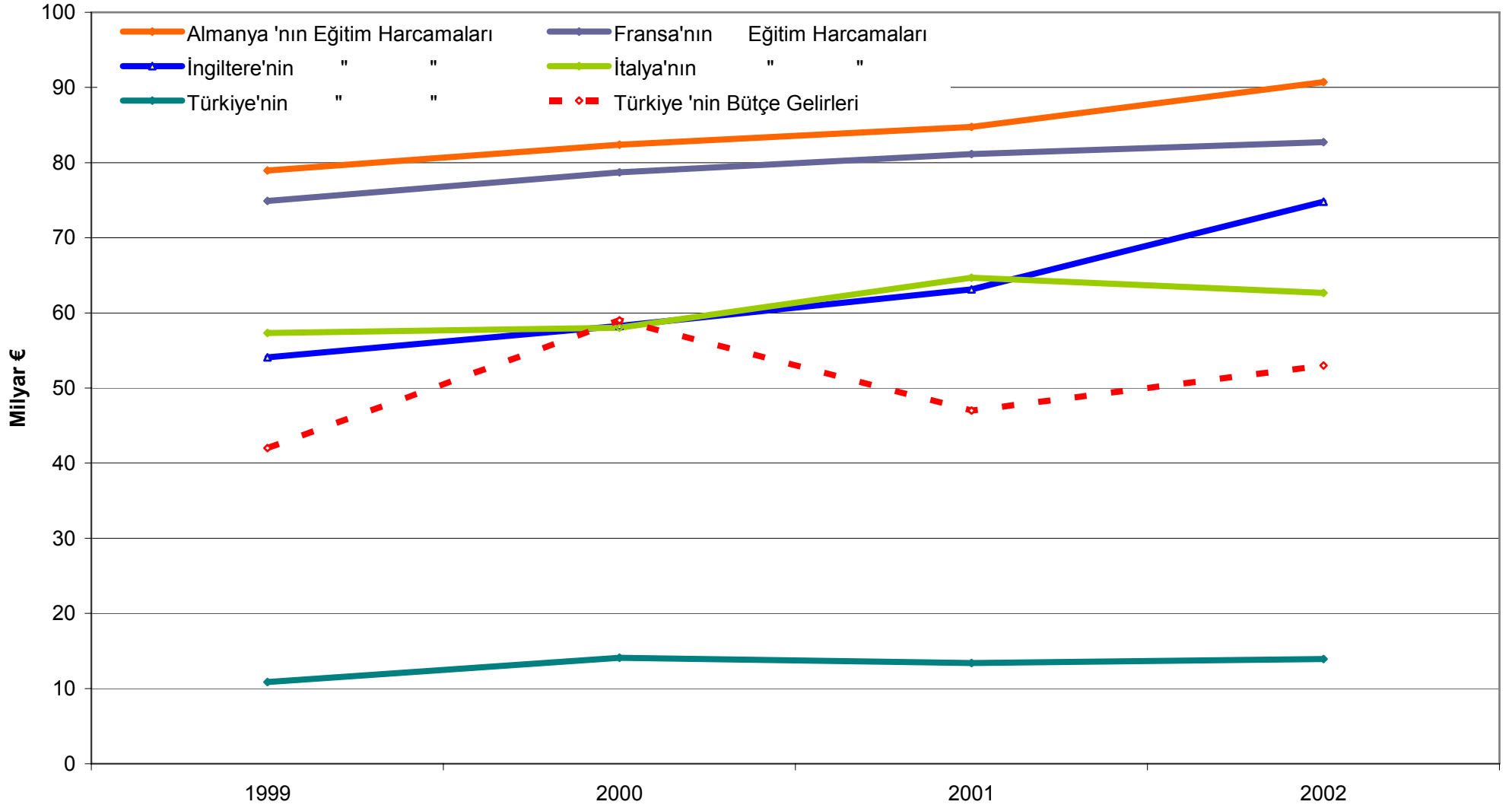
	Yüzde
Lise Son Sınıf Öğrencisi	40 %
Mezun ama Henüz Yerleşememiş	41
Yükseköğretimde Okuyan	15
Yükseköğrenim Kurumundan Mezun	4

Avrupa Ülkelerinde Kişi Başına Eğitim Harcaması

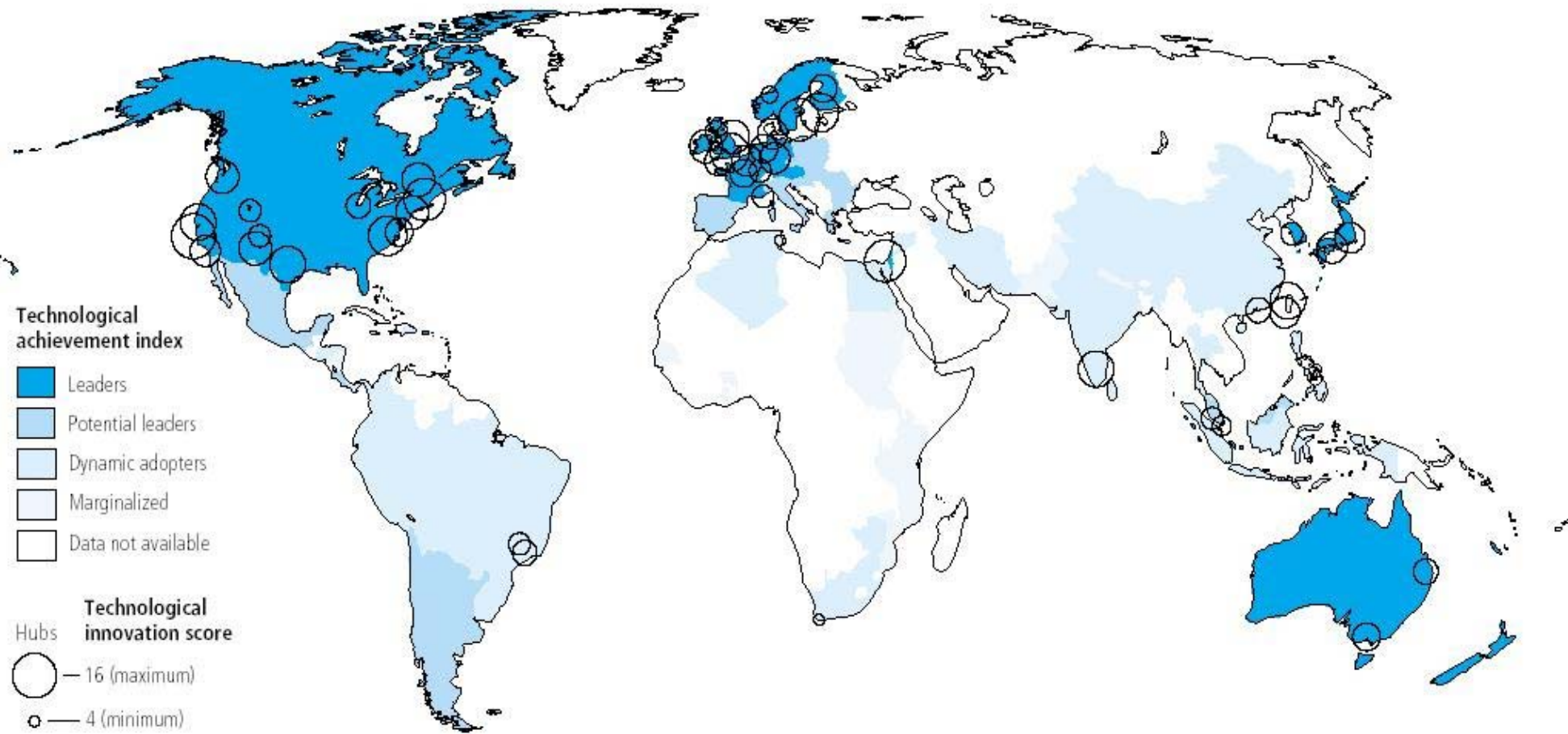

Türkiye'nin Bütçe Geliri ve Avrupa Ülkelerinin Eğitim Harcamaları

Ek 4

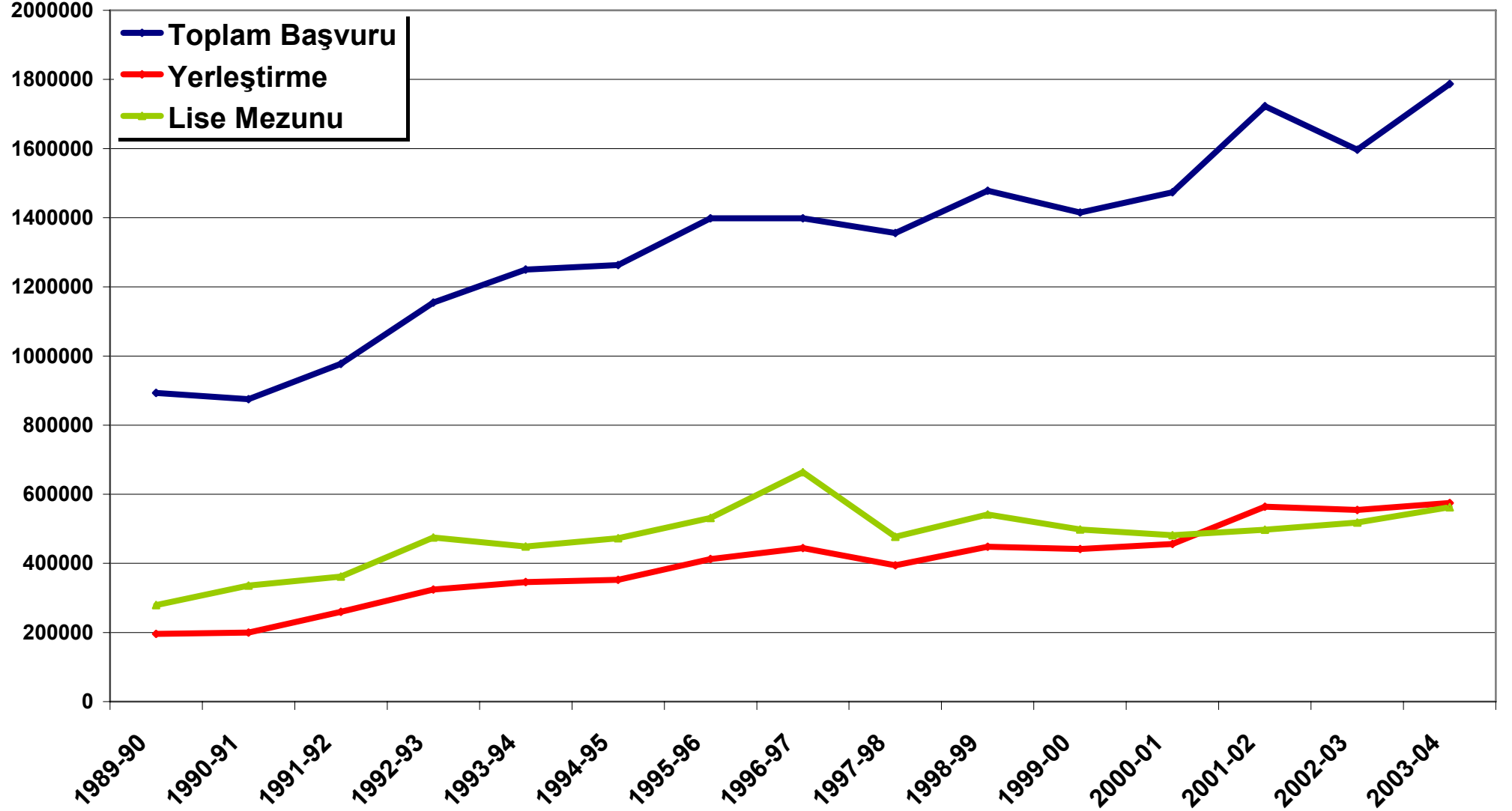
THE GEOGRAPHY OF TECHNOLOGICAL INNOVATION AND ACHIEVEMENT

Teknolojik gelişmişlik yönünden Türkiye, Büyük Sahra, Irak ve Rusya'nın arasında en düşük düzeyde bulunuyor.

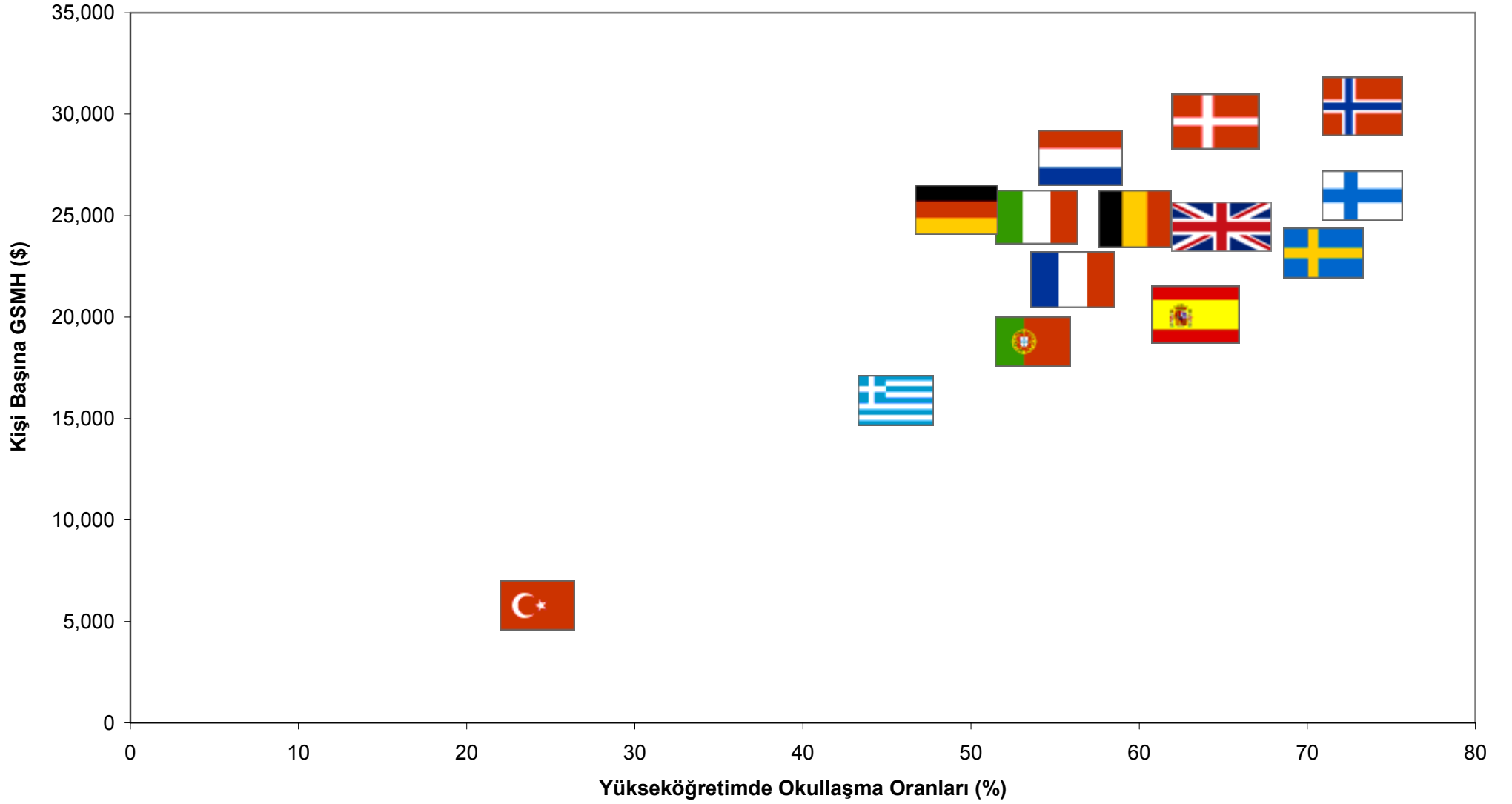
Yükseköğretime Geçiş

Ek 6

Yükseköğretimde Okullaşma Oranı ve Milli Gelir İlişkisi

Ek 7

- Okullaşma oranı yükseldikçe milli gelir artmaktadır.